

Súd: Okresný súd Humenné
Spisová značka: 6C/3/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8319200936
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 10. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Kurucová
ECLI: ECLI:SK:OSHE:2019:8319200936.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Humenné sudkyňou JUDr. Janou Kurucovou, v spore žalobcov 1. R. T., rod. U., nar. X.XX.XXXX, bytom P. X, B., 2. X. I., rod. U., nar. XX.X.XXXX, bytom L. XXX, 3. P. U., nar. X.X.XXXX, bytom B. XXX, Y. O. N., 4. Š. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. O. N. X, zastúpeného opatrovníkom, žalobcom v 3. rade P. U., všetci žalobcovia právne zastúpení Mgr. Ernestom Vokálom, advokátom, Hlavná 61, Prešov, proti žalovaným 1. E. B., nar. X.XX.XXXX, bytom X. XXXX/XX, F., zastúpenému JUDr. Valériou Brečkovou, advokátkou, Daľkovská 470/14, Snina, 2. Generali Poist'ovňa, a.s., Lamačská cesta 3/A, Bratislava, IČO: 35 709 332, zastúpenej MST PARTNERS, s.r.o., Laurinská 3, Bratislava, IČO: 36 861 545, o náhradu nemajetkovej ujmy takto

rozhodol:

Žalovaní v 1. a 2. rade sú p o v i n n í uhradiť žalobcom v 1., 2. a 3. rade každému z nich po 8 000 eur a žalobcovi v 4. rade 20 000 eur k rukám jeho opatrovníka, žalobcu v 3. rade, v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

P r i z n á v a žalobcom v 1. až 4. rade vo vzťahu k žalovaným v 1. a 2. rade právo na náhradu trov konania v rozsahu 100% z priznaného plnenia s tým, že zaplatením trov jedného zo žalovaných zaniká povinnosť druhého žalovaného. O výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením ktoré vydá vyšší súdny úradník po právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ō v o d n e n i e :

1. Žalobcovia podali dňa 28.2.2019 na tunajší súd žalobu, ktorou žiadali, aby súd zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne uhradiť žalobcom v 1., 2. a 3. rade, každému z nich 25 000 eur a žalobcovi v 4. rade 30 000 eur. Žalobu odôvodnili tým, že dňa XX.XX.XXXX v čase okolo 16:15 hod. v obci B. O. N. došlo k dopravnej nehode, pri ktorej došlo k zrážke motorového vozidla, ktoré viedol žalovaný v 1. rade s chodkyňou U. U.. Chodkyňa prechádzala cez cestu a pri strete s motorovým vozidlom spadla na prednú kapotu a následne mimo vozovku. Pri dopravnej nehode utrpela viaceré zranenia, na následky ktorých dňa 22.11.2017 zomrela. Žalovaný v 1. rade bol za predmetný skutok právoplatne odsúdený rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX z 27.8.2018. Žalobcovia v 1. až 4. rade sú deti neb. U. U..

Žalovaný v 1. rade svojim protiprávnym konaním zasiahol do rodinného života celej rodiny, keďže byť spolu, je pre rodiča a deti základným prvkom rodinného života. Smrť milovanej matky hlboko zasiahla do života žalobcov, náhle a nečakane. Stratú blízkej osoby nič nemôže nahradiť a po nečakanej smrti matky prežívajú žalobcovia nielen pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku, ale aj stratili s ňou možnosť viesť súkromný život. Medzi žalobcami a ich matkou bol silný citový vzťah, pravidelne sa navštevovali

a neb. U. U. bola opatrovníčkou žalobcu v 4. rade, ktorý je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony. Z toho dôvodu sa novým opatrovníkom žalobcu v 4. rade stal žalobca v 3. rade, čím tiež došlo k nečakanému a závažnému zásahu do jeho rodinného života. Smrť matky žalobcov nastala nepochybne v príčinnej súvislosti s protiprávnym konaním žalovaného v 1. rade a tým došlo k zásahu do nemajetkovej sféry žalobcov. Vzhľadom na intenzitu, povahu, spôsob neoprávneného zásahu, na charakter a rozsah zasiahnutej hodnoty osobnosti, na trvanie a rozsah vzniknutej nemajetkovej ujmy, žalobcovia uplatnili nemajetkovú ujmu, podľa § 12 OZ.

2. Vo vzťahu k žalovanej v 2. rade poukázali žalobcovia na ustanovenie § 4 Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Uviedli, že judikatúra všeobecných súdov podporuje záver, že i nemajetková ujma je krytá zmluvným poistením. Citovali rozsudku KS v Košiciach sp. zn. 2Co/81/2016 zo 16.2.2017, podľa ktorého povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode. Poukázali na eurokomformný ako i lingvistický výklad ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z., ktorý chápe škodu na zdraví ako ujmu (zhoršenie) telesného alebo duševného zdravia. Eurokomformným výkladom oblasti harmonizovanej právom Európskej únie sa preto prinavracia komplexný význam pojmu zdravie a s tým spojené odškodnenie jeho obidvoch zložiek (telesnej a psychickej).

Žalobcovia poukázali aj na aktuálnu prax Ústavného súdu SR, ktorý napríklad v uznesení I. ÚS 474/2016 a v uznesení III. ÚS 646/2015 konštatoval, že „hoci Súdny dvor viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak ako vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13), každého z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. V Slovenskej republike povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla upravuje Zákon č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého má ako poisťovateľ oprávnenie vykonávať poistenie zodpovednosti na území Slovenskej republiky.“

Tiež poukázali na rozhodnutie Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-22/12 B., podľa ktorého nič nenaznačuje, že ak sa niektoré druhy škody, akou je nemajetková ujma, majú nahradit' podľa uplatniteľného vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu, mali by sa vylúčiť z tohto pojmu. Členské štáty majú zaručiť, aby náhrada škody podľa ich vnútroštátneho práva zodpovednosti za škodu z dôvodu nemajetkovej ujmy, ktorú utrpeli blízki rodinní príslušníci osôb, ktoré sa stali obeťami dopravnej nehody, bola krytá povinným poistením v určitých minimálnych sumách určených v článku 1 ods. 2 druhej smernice. Z uvedeného rozsudku vyplýva záver, že článok 3 ods. 1 prvej smernice, článok 1 ods. 1, 2 druhej smernice a článok 1 prvý odsek tretej smernice, sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Žalovaná v 2. rade je vecne pasívne legitimovaná, nakoľko vystupuje v predmetnom konaní ako poisťovateľ, ktorý uzatvoril so žalovaným v 1. rade zmluvu o poistení zodpovednosti a v zmysle Zákona o povinnom zmluvnom poistení je preto povinná uhradiť za žalovaného v 1. rade škodu, ktorú spôsobil svojim konaním žalobcom. Takýto záver rovnako vyplýva aj z uznesenie Ústavného súdu SR č. III. ÚS 610/2017. Z tohto rozhodnutia vyplýva záver, že výkladové postupy a rešpektovanie súvislostí dotknutých právnych inštitútov a kategórií umožňujú súdom zmysluplne zahrnúť pod zákonnú terminológiu aj nemajetkovú ujmu obsiahnutú v ustanoveniach Občianskeho zákonníka o ochrane osobnosti, ako aj prijať záver, že „náhrada nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obeť usmrtených pri dopravnej nehode spadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia.

3. Žalovaný v 1. rade sa k žalobe vyjadril tak, že dňa 22.11.2017 bol účastníkom dopravnej nehody, na následky ktorej zomrela matka žalobcov. Bol čerstvým držiteľom vodičského oprávnenia, pred jazdou nepožil alkohol, neprekročil maximálnu povolenú rýchlosť, nepoužíval mobilný telefón počas jazdy a snažil sa jazdiť tak, aby neporušil pravidlá cestnej premávky. K stretu s chodkyňou došlo v blízkosti prechodu pre chodcov, pričom žalovaný v 1. rade ju neregistroval a na včasnú reakciu mu už nezostal čas. Kolízii mohol zabrániť včasným spozorovaním chodkyne, ale mohla jej zabrániť aj samotná chodkyňa zotrvaním v strede vozovky, keď musela vidieť prichádzajúce vozidlo. Žalovaný v 1. rade

uviedol, že je presvedčený o minimálnej miere zavinenia z jeho strany a aj napriek tomu bol v trestnom konaní právoplatne odsúdený. Od nehody znáša psychickú úzkosť spôsobenú skutočnosťou, že neúmyselne usmrtil človeka a nehode nevedel nijako zabrániť. Pozostalým sa ospravedlnil telefonicky, osobne v rámci trestného konania, aj listom. Po dopravnej nehode túto škodovú udalosť ohlásil svojej poisťovni, ktorá však uviedla, že odmieta poistné plnenie.

Dňa 5.2.2018 mu bol doručený list, v zmysle ktorého žalobcovia uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy každý z nich vo výške 4 000 eur. Keďže mu finančná situácia neumožňovala tento nárok uplatniť, má za to, že žalobcovia by ho mali vymáhať od poisťovne, teda žalovanej v 2. rade. Poukázal na to, že pred podaním žaloby žalobcovia žiadali nemajetkovú ujmu celkovo vo výške 16 000 eur. Podanou žalobou sa domáhajú zaplatenia sumy 105 000 eur. Takéto zvýšenie považuje za neprimerané a špekulatívne obohacovanie sa na smrti blízkej osoby. Poukázali na rozsudok KS v Bratislave sp. zn. 24Co/142/2018 podľa ktorého „súd musí prihliadnuť okrem závažnosti vzniknutej ujmy a okolností, za ktorých k porušeniu práva došlo tak, ako je vyššie uvedené k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ale i k požiadavke nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie.“ Poukázali na to, že nemajetková ujma je len určitá satisfakcia, ktorej úlohou je do istej miery odškodniť stratu pozostalým, resp. zmierniť následky neoprávneného zásahu do práva na súkromie a rodinný život. Vyplýva to aj z rozsudku KS v Nitre sp. zn. 9Co/8/2017. Súd by podľa žalovaného v 1. rade mal pri určení výšky nemajetkovej ujmy prihliadnuť aj na to, že aj samotná žalovaná svojim konaním prispela k vzniku dopravnej nehody. On sám sa žalobcom ospravedlnil, svoje konanie oľutoval a poskytol maximálnu súčinnosť. Nebohá mala v čase smrti 72 rokov a žalobcovia sú dospelé osoby, ktoré neboli odkázané výchovou ani výživou na svoju matku. Uviedol, že náhrada nemajetkovej ujmy má predstavovať symbolickú satisfakciu a nie majetkový prospech žalobcov, či náhradu životného poistenia. Preto žiadal, aby súd neprihliadol na výšku nemajetkovej ujmy žiadanej v danom konaní, ale pracoval so sumou 4 000 eur a túto ešte primerane znížil vzhľadom na okolnosti prípadu a závažnosť ujmy.

V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný v 1. rade poukázal na vecnú pasívnu legitímáciu žalovanej v 2. rade a na príslušné rozhodnutia tak Súdneho dvora EÚ, ako aj vnútroštátnych súdov. Navrhol, aby žalobcovia z ľudského hľadiska zvážili späťvzatie žaloby voči nemu a ak tak neurobia, aby súd určil výšku nemajetkovej ujmy tak, aby nedošlo k neprimeranému obohateniu žalobcov a zároveň, aby zaviazal k zaplateniu celej sumy žalovaných v 2. rade.

4. Žalovaná v 2. rade sa k podanej žalobe vyjadrila tak, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života pozostalých, ku ktorému dochádza usmrtením pri dopravnej nehode, nespadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia. Uviedla, že náhrada nemajetkovej ujmy pozostalých nie je zahrnutá v rozsahu poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle § 4 Zák. č. 381/2001 Z. z. Vychádza pritom tak z aktuálne platnej a účinnej právnej úpravy, ako aj zo stabilnej judikatúry slovenských súdov, ktorá nebola prekonaná. Poukázal na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009, z ktorého jasne vyplýva separácia náhrady nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv usmrtením blízkej osoby, ktoré možno uplatňovať len v rámci ustanovení § 11 a nasl. OZ a náhrady škody podľa ustanovení § 415 a nasl. OZ. Nič na tom nemení ani rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12. To, či je poisťovňa vecne pasívne legitimovaná v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do práva na ochranu osobnosti pozostalých po obetiach dopravnej nehody, posudzoval Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí 3Cdo/101/2012 a dospel k záveru, že v takomto konaní poisťovňa nie je pasívne legitimovaná. Vychádzal z toho, že pojem „škoda“ v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. nesubsumuje v sebe aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnostných práv pozostalých a že táto náhrada nie je predmetom poistného krytia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z. Rovnako bola táto otázka už vyriešená aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/168/2009. Poukázala na odôvodnenie citovaných uznesení najvyššieho súdu, z ktorých vyplýva záver, že povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu je krytá výlučne škoda, nie nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv poškodených osôb v zmysle § 13 OZ. Za správny považuje najvyšší súd záver o tom, že pri nárokoch podľa § 13 OZ je možné uplatňovať si nemajetkovú ujmu len voči osobe, ktorá sa takéhoto zásahu do integrity osobnosti dopustila. Najvyšší súd nevzhladol dôvod na odlišný výklad § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z. ani po rozhodnutí Súdneho dvora EÚ rozsudkom C-22/12 vo veci M. B. proti E. P. a V. B.. Súdny dvor v rozsudku nevyložil, či v rámci posudzovanej vnútroštátnej právnej úpravy poistného krytia povinného zmluvného poistenia je zahrnutá aj náhrada nemajetkovej ujmy spôsobená blízkym

osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode alebo nie. Preto ani nijakým spôsobom nespochybnil závery doterajšej judikatúry aplikujúcej vnútroštátne právo v zmysle ktorej takáto náhrada nemajetkovej ujmy nespadá do povinného zmluvného poistenia. Iba uviedol, ako by mala úprava tejto otázky vo vnútroštátnom práve v súlade s komunitárnou úpravou vyzerat'. Najvyšší súd sa tiež zaoberal otázkou, či o uplatnenom nároku môže rozhodnúť podľa čl. 7 ods. 5 Ústavy SR priamou aplikáciou Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16.9.2009 (tzv. motorové smernice). Dospel k záveru, že smernice nemajú priamy účinok vo vzťahu medzi jednotlivcami - súkromnoprávnymi subjektami, ktorý možno preklenúť eurokomformným výkladom iba v prípade potreby interpretácie vnútroštátneho právneho predpisu, pričom zo samotnej podstaty smerníc vyplýva, že nikdy nemôžu mať priamy horizontálny účinok medzi jednotlivcami. Najvyšší súd dospel k názoru, že priamy účinok smerníc je vylúčený. Žalovaná poukázala na to, že judikatúra Najvyššieho súdu SR v danej oblasti (rozhodnutia sp. zn. 4Cdo/168/2009, 3Cdo/301/2012, 8Cdo/219/2016) je ustálená, logicky na seba nadväzujúca a podrobne rieši uvedenú problematiku.

Pokiaľ ide o výšku uplatnenej nemajetkovej ujmy, žalovaná v 2. rade uviedla, že nemajetková ujma v peniazoch plní len satisfakčnú funkciu a tá, ktorú žiadajú žalobcovia je neprimerane vysoká. Súd by mal pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy zohľadniť aj štandardne priznávané sumy v obdobných konaniach. Priznané plnenie by nemalo predstavovať prostriedok neoprávneného obohacovania sa. Poukázal na niektoré rozhodnutia slovenských súdov o výške priznanej nemajetkovej ujmy. Má za to, že náhrada nemajetkovej ujmy žiadaná žalobcami je neprimerane vysoká aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých došlo k porušeniu práva, lebo poškodená prechádzala cez cestu mimo priechodu pre chodcov, za zníženej viditeľnosti, v čiernom oblečení na ktorom nemala žiaden reflexný prvok. Poškodená chodkyňa mohla dopravnej nehode predísť, ak by venovala náležitú pozornosť cestnej premávke nielen pri vstupe do vozovky, ale aj pri jej prechádzaní. Na základe toho žalovaná v 2. rade žiadala, aby súd žalobu voči nej zamietol.

5. Súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s listinnými dôkazmi a to s rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX, s úmrtným listom matky žalobcov, s uzneseniami o ustanovení opatrovníka a zmene opatrovníka žalobcovi v 4. rade, s rodnými listami žalobcov, s listom o ospravedlnení žalovaného v 1. rade a s listom žalovanej v 2. rade o odmietnutí plnenia, s listom žalobcov o uplatnení nároku, vypočul žalobcov, žalovaného v 1. rade a oboznámil sa so stanoviskom žalovanej v 2. rade a zistil nasledovný skutkový stav.

6. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX z 27.8.2018, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 12.9.2018 bol žalovaný v 1. rade uznaný za vinného z prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 1, ods. 2 písm. a) Tr. zák. z dôvodu, že inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a spáchal čin závažnejším spôsobom konania porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho postavenia a uloženej mu podľa zákona.

Bol odsúdený na tom skutkovom základe, že dňa 21.11.2017 v čase okolo 16:15 hod. viedol osobné motorové vozidlo zn. Škoda Rapid, evidenčného čísla F.-XXXBD po štátnej ceste v obci B. O. N., kde v blízkosti priechodu pre chodcov došlo k zrážke jeho vozidla s chodkyňou U. U., nar. X.X.XXXX, ktorá prechádzala cez cestu z pohľadu vodiča z ľavej strany na pravú a pri strete motorového vozidla s chodkyňou chodkyňa spadla a utrpela rôzne zranenia, na následky ktorých zomrela.

7. Z úmrtného listu U. U. mal súd za preukázané, že zomrela dňa 22.11.2017.

8. Žalobcovia svojimi rodnými listami a sobášnymi listami preukázali, že sú deťmi neb. U. U..

9. Rozsudkom Okresného súdu Humenné sp. zn. XXP/XX/XXXX z 25.5.2016, ktorý nadobudol právoplatnosť dňom 8.7.2016 mal súd za preukázané, že bola obmedzená spôsobilosť na právne úkony žalobcu v 4. rade tak, že nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, preberať dôchodok, resp. iné dávky či finančnú hotovosť, nie je spôsobilý uzatvárať úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami a byť ručiteľom iným osobám. Za opatrovníčku bola ustanovenia U. U., nar. X.X.XXXX, bytom B. O. N. Č.. X. Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že súd mal k dispozícii znalecký posudok, v ktorom znalec konštatoval u posudzovaného organickú poruchu osobnosti (ľahko mentálne retardovaná) a mierna duševná zaostalosť s významnou poruchou správania, s potrebou pozorovania alebo liečby. Jedná sa o závažné a trvalé duševné poruchy, ktoré nie sú liečbou

ovplyvniteľné. Z dôvodu miernej duševnej zaostalosti s významnou poruchou správania, s potrebou pozorovania alebo liečby a organickej poruchy osobnosti u posudzovaného, sú jeho rozpoznávacie a ovládacie schopnosti znížené. V dôsledku duševnej poruchy je čiastočne neschopný vybavovať svoje záležitosti v oblasti finančného hospodárenia a to tak, že nie je spôsobilý nakladať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, preberať dôchodok resp. iné dávky či finančnú hotovosť, nie je spôsobilý uzatvárať úverové zmluvy, pôžičky a iné zmluvy s právnickými a fyzickými osobami, byť ručiteľom iným osobám. Je schopný zúčastniť sa pojednávania na súde, je schopný chápať zmysel a priebeh konania úmerne svojmu zníženému intelektu, no nie je potrebné ho na konanie predvolávať.

Rovnako z lekárskej správy o zdravotnom stave žalobcu v 4. rade z 3.11.2016 vyplýva, že trpí akútnou polyformnou psychotickou poruchou bez príznakov schizofrénie. Má ľahkú mentálnu retardáciu s poruchami správania a vyžaduje liečbu a kontrolu.

10. Uznesením Okresného súdu Humenné sp. zn. XPs/XXX/XXXX z 22.2.2018, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 12.3.2018 mal súd za preukázané, že po smrti pôvodnej opatrovníčky došlo k zmene opatrovníka pre žalobcu v 4. rade, ktorým sa stal P. U., nar. X.X.XXXX, ktorý v danom konaní vystupuje ako žalobca v 3. rade.

11. Žalovaný v 1. rade predložil do konania korešpondenciu medzi ním a žalobcami z ktorej vyplýva, že sa žalobcom listom z 15.1.2018 písomne ospravedlnil za smrť ich matky. Zároveň ich požiadal o prípadných právnych nárokoch voči jeho osobe. Na to žalobcovia reagovali listom z 1.2.2018, ktorým od žalovaného v 1. rade žiadali náhradu nemajetkovej ujmy, každý po 4 000 eur s tým, že by uzatvorili mimosúdnu dohodu. Žalovaný v 1. rade tiež predložil korešpondenciu so žalovanou v 2. rade o tom, že ju vyzval na plnenie nárokov žalobcov, pričom žalovaná v 2. rade uviedla, že tieto náklady - náhradu nemajetkovej ujmy neuhradí, lebo nárok nespadá pod ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) Zákona č. 381/2001 Z. z.

12. Žalobkyňa v 1. rade vo svojej výpovedi uviedla, že je dcérou neb. U. U., ktorá zomrela v dôsledku dopravnej nehody zavinenej žalovaným v 1. rade dňa XX.XX.XXXX. Jej matka žila v rodinnom dome v obci B. O. N. so žalobcom v 4. rade, ktorý je obmedzený v spôsobilosti na právnych úkonoch a matka mu bola opatrovníčkou.

Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že mala so svojou matkou mimoriadne blízky vzťah, pretože v roku 2000 tragicky zahynul jej manžel a zostala sama s dvoma deťmi, ktoré boli vtedy vo veku 9 a 7 rokov. Keďže pracovala na zmeny, tak potrebovala sústavnú pomoc, ktorú jej poskytovala jej matka, pričom jej pomáhala s deťmi a s domácnosťou. V posledných rokoch sa to skôr otočilo a ona často navštevovala svoju matku, pretože bývala zo všetkých súrodencov najbližšie. V čase smrti mala jej matka 73 rokov, ale bola plne sebestačná a mala dobrý zdravotný stav. Neužívala pravidelne žiadne lieky, starala sa o domácnosť, o záhradu a porobila všetky domáce práce, pričom len v niektorých jej pomáhali jej deti. Žalobkyňa uviedla, že súrodenci sa vždy stretávali v dome ich matky, najmä pokiaľ išlo o významné sviatky a pri všetkých oslavách, boli si vzájomne veľmi blízki. Žalobkyňa v 1. rade uviedla, že nebola na svoju matku odkázaná finančne, ani nijako inak, ale matka jej pomáhala najmä po psychickej stránke, pretože sa jej vedela zdôveriť so všetkým a keď potrebovala nejakú pomoc alebo radu, tak sa na ňu obrátila. Veľmi často si telefonovali, boli v pravidelnom kontakte a to osobnom aj telefonickom. Matka ju v jej domácnosti navštevovala v poslednom období možno dvakrát do mesiaca, ale žalobkyňa v 1. rade za ňou chodila veľmi často. Ak bolo potrebné, tak jej pomohla v niektorých domácich prácach.

Keď došlo k tragickej udalosti, tak žalobkyňa uviedla, že na to nebola pripravená, pretože jej matka aj keď mala 73 rokov, bola zdravá, plne sebestačná a mohla takýmto spôsobom života žiť ešte 10 alebo 15 rokov. Pre žalobkyňu v 1. rade to bol obrovský šok, prežívala emócie ako žiaľ, smútok, ale aj zlosť, pretože strata matky bola pre ňu veľmi bolestivá. Po smrti matky sa zmenil jej život, ale aj život súrodencov, lebo žalobca v 3. rade sa stal opatrovníkom žalovaného v 4. rade, ktorý zostal v rodičovskom dome bývať sám a všetci súrodenci sa mu snažia pomáhať. Uviedla, že matka jej veľmi chýba, lebo už nemá jej podporu a nemá sa komu zdôverovať so svojimi problémami, starosťami, ale aj radosťami.

Uviedla, že žalovaný v 1. rade sa jej a jej súrodencom písomne ospravedlnil a bolo to z jeho strany úprimné. Chcel nahradiť aj nemajetkovú ujmu, ale keď žiadali každý po 4 000 eur, tak k uzatvoreniu mimosúdnej dohody nedošlo.

13. Žalobkyňa v 2. rade uviedla, že je rovnako dcérou neb. U. U.. Keďže sa vydala v roku 1992 a odsťahovala z obce, tak s matkou nemala taký častý fyzický kontakt ako jej súrodenci, ale neustále si telefonovali. Uviedla, že matka jej veľmi chýba, lebo nemá nikoho, komu by mohla denne zavolať a podeliť sa o svoje starosti alebo radosti. Uviedla, že bola na matku veľmi citovo naviazaná a rozoberala s ňou všetko od pracovných vecí, cez rodinné a ostatné udalosti. Vedela kedy a čo jej matka robí, kedy jej môže zavolať a kedy tam môže prísť. Potvrdila, že jej matka bola plne sebestačná a ona a jej sestra pre ňu robili len niektoré ťažšie práce alebo zabezpečovali väčší nákup. Neopísateľná atmosféra bola najmä počas sviatkov a osláv, pretože u matky sa zišla celá rodina, vrátane jej vnúčat. Nebola na matku finančne odkázaná, ale matka jej dávala príspevky skôr vo forme menších darov. Obhospodarovala celú záhradu a preto svojim deťom vypomáhala aj produktami zo záhrady. Keďže bola opatrovníčkou žalobcu v 4. rade, tak mala zaňho morálnu zodpovednosť, starala sa oňho denno-denne zabezpečovala všetky jeho potreby. Po smrti matky sa jej a jej súrodencom úplne zmenil život, pretože žalobca v 4. rade zostal bez starostlivosti a ostatní súrodenci mu pomáhajú ako môžu. Za života matky toto nikdy neriešili, pretože matka sa oňho stopercentne postarala.

V ten deň, keď matka zomrela, tak s ňou telefonovala a matka jej povedala, že ide do kostola. Následne sa dozvedela, že došlo k dopravnej nehode a na druhý deň jej matka zomrela. Ten deň považuje za najstrašnejší vo svojom živote a bola nielen smutná, ale aj nazlostená a mala v sebe zlobu aj voči žalovanému v 1. rade, ktorý to spôsobil. Podľa jej názoru žalovaný v 1. rade, keďže bol len krátko držiteľom vodičského oprávnenia, mal byť zodpovednejší a dávať väčší pozor. Potvrdila, že všetci súrodenci chceli od žalovaného v 1. rade najprv sumu 4 000 eur ako nemajetkovú ujmu a teraz žiadajú po 25 000 eur. Chceli sa s ním dohodnúť mimosúdne, ale on povedal, že má dve malé deti a nemôže to zaplatiť a obrátil sa na poisťovňu, ktorá to nechcela uhradiť.

14. Žalobca v 3. rade vo svojej výpovedi pred súdom uviedol, že je synom neb. U. U., s ktorou žil do roku 2014 v spoločnej domácnosti. Žil tam po svadbe aj so svojou manželkou a deťmi. S matkou mal veľmi intenzívny vzťah a každodenný kontakt, lebo žili v spoločnej domácnosti a aj po tom, keď sa odsťahoval do inej obce matku veľmi často navštevoval. Pravidelne si telefonovali a u matky slávil všetky sviatky a stretávali sa tam ako rodina. Ani on nebol finančne odkázaný na svoju matku, ale dávala peniaze skôr vnúčatám vo forme darov. Keď sa o smrti matky dozvedel, prežil obrovský šok a mal zlosť na vodiča, ktorý spôsobil dopravnú nehodu. Potom nasledoval smútok a teraz sa snaží so smrťou matky vyrovnáť, aj keď to ide ťažko.

Zmenil sa mu život aj v tom, že teraz je on opatrovníkom svojho brata, žalobcu v 4. rade, o ktorého sa stará a chodí za ním minimálne dvakrát do týždňa do domu. Brat ho navštevuje v jeho domácnosti. Musí mu zabezpečiť stravu, lebo brat si dokáže nakúpiť potraviny, ale nevie variť. Čiastočne sa dokáže postarať o dom a napríklad pokosiť záhradu. Najťažšie znáša smrť žalobcu v 4. rade, lebo matka preberala jeho invalidný dôchodok a po jej smrti zostal určitú dobu bez príjmu, kým došlo k zmene opatrovníka. Žalobca v 3. rade uviedol, že jemu pribudla starosť o brata, ale chýba mu matka ako najbližší človek v živote, ktorú mal rád.

15. Žalobca v 4. rade vo svojej výpovedi uviedol, že je synom neb. U. U., s ktorom žil v spoločnej domácnosti od svojho narodenia až do jej smrti. Spoločne vykonávali všetky práce a matka sa oňho starala a on jej pomáhal. Naučila ho robiť všetko. Spoločne sa starali o záhradu, naučila ho domáce práce a on jej chodil pre lieky, keď potrebovala. Matka mu navarila a starala sa o prádlo. Uviedol, že keď zomrela, tak to bolo preňho veľmi ťažké a je to ťažké aj teraz, ale snaží sa o seba starať sám. Vie už pokosiť záhradu, niekedy vyperie a chodí na nákupy. Aj keď tieto činnosti ako tak zvláda, tak matka mu veľmi chýba. Kým žila, tak sa o všetkom veľa rozprávali a nikdy sa nehádali. Teraz sa nemá s kým rozprávať. Matka bola preňho veľmi veľkou oporou, pretože preňho robila všetko. Zabezpečovala všetky jeho životné potreby a činnosti každý deň. Uviedol, že za ňou veľmi smúti.

16. Žalovaný v 1. rade uviedol, že bol vodičom motorového vozidla, pri strete s ktorým zahynula neb. U. U.. Táto situácia je mimoriadne ťažká aj preňho, ťažko to prežíval a nevedel sa zmieriť s tým, že zavinil smrť iného človeka. Aj keď bol len krátko držiteľom vodičského oprávnenia, tak nemal pozitívne alkoholické nápoje, neprekročil povolenú rýchlosť, netelefonoval, ale išlo len o zlú zhodu náhod, kedy došlo k stretu s chodkyňou. Bolo mu to veľmi ľúto a psychicky ho to zasiahlo, keď sa dozvedel, že chodkyňa zomrela. Nadviazal kontakt s pozostalými, ktorým sa aj ospravedlnil a snažil sa žalobcom stratu aj finančne vynahradiť, ale keď mu poslali list, že každý chce po 4 000 eur, tak kvôli svojej majetkovej situácii im

nemohol vyhovieť. Uviedol, že žije v spoločnej domácnosti s manželkou, majú dve malé deti vo veku 9 a 15 rokov a nemá takú hotovosť, aby mohol žalobcom vyhovieť. Naopak, má úvery, ktoré musí splácať a finančne sa postarať o rodinu. Obrátil sa však so žiadosťou na svoju poisťovňu, ktorá mu oznámila, že nároky žalobcov nie sú kryté z povinného zmluvného poistenia. Nárok, ktorý žalobcovia žiadajú, je absolútne nereálny, lebo ide o jeho niekoľkoročný zárobok a takou sumou nedisponuje. Uviedol, že jeho manželka pracuje v spoločnosti Tesco, jej zárobok je asi 550 eur a on pracuje v Základnej umeleckej škole a čistý mesačný zárobok je 750 eur. Na súkromnej umeleckej škole zarobí ešte asi 150 eur. Spolu s manželkou bývajú v dvojizbovom byte, na kúpu ktorého si zobrali hypotekárny úver, ktorý splácajú po 100 eur mesačne, majú auto na lízing, kde mesačne platia 200 eur. Majú bežné výdavky spojené s chodom domácnosti a nemajú úspory. Ak by bol zaviazaný na platenie nejakej sumy, tak by ju mohol splácať iba v splátkach, pričom by sa veľmi zhoršila životná situácia, lebo spolu s manželkou a deťmi žijú na hranici životného minima.

17. Žalovaná v 2. rade sa v priebehu konania vyjadrila aj k uzneseniu Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016, ktorý ústavnú sťažnosť spoločnosti Kooperatíva odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Podporil tak rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorý pojem „škoda“ vykladal extenzívne tak, že tento pojem zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov.

Žalovaná v 2. rade však poukázala na to, že ústavný súd netvorí súčasť systému všeobecných súdov a preto jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov.

Tiež uviedla, že Ústavný súd SR v princípe nemá právomoc vykladať hmotné právo. Ak aj dospel k záverom, v ktorých sa stotožnil s extenzívnym výkladom pojmu „škoda“ zo strany všeobecných súdov, v podstate iba konštatoval, že takýmto ním uvedený výklad neprekračuje ústavnoprávne limity. To však automaticky neznamená, že ide o výklad správny, pretože z iných rozhodnutí Najvyššieho súdu SR napr. 3Cdo/301/2012 a 8Cdo/219/2016 vyplýva opačný záver. Podľa názoru žalovanej v 2. rade Ústavný súd SR pri svojej argumentácii nepostupoval správne, metodicky, ani vecne. Poukázal na nepriamy účinok smerníc a uviedol, že k eurokomformnému výkladu vnútroštátnej legislatívy súdy majú dospieť iba v takom prípade, ak je to možné, teda aj vnútroštátne právo umožňuje na základe použitia vlastných výkladových metód. Poukázal na výkladové metódy v aplikačnej praxi slovenských súdov a konštatoval, že ak teda Ústavný súd SR v časti 2 bod 1 svojho rozhodnutia v podstate odmietať prihliadať na autentický výklad (vôľu zákonodarcu), ktorú inak považuje za zásadnú pri výklade legislatívy, z dôvodu, že odporuje nadradenému právu EÚ, postupoval v zjavnom rozpore s tým, akým spôsobom sa má postupovať pri výklade vnútroštátnej legislatívy za účelom dosiahnutia jej súhlasu s právom EÚ. Všeobecné súdy mali v danom prípade uplatniť popri sebe všetky dostupné výkladové metódy (vrátane autentického výkladu), ktorý svedčí záveru, že náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch nie je zahrnutá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia. Je zrejmé, že všeobecné súdy, ako aj Ústavný súd SR, takýmto spôsobom nepostupovali. Konštatoval, že už len z toho je zrejmé, že uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 666/2016 zo dňa 11.10.2016 nemôže mať žiadnu relevantnú váhu a toľž nie váhu predsedensu na účely ďalších prebiehajúcich konaní. Ak už teda Ústavný súd SR dospel k záveru, že pojem „škody“ možno extenzívne vykladať ako ujmu, mal zohľadniť, že ujmu na zdraví a vyporiadať sa s tým, že pod tento pojem možno podriaďiť aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do práva na súkromný aj rodinný život. Tieto práva sú samostatnými a navzájom nezávislými zložkami osobnostných práv, pričom sa im samostatne poskytuje aj ochrana v systéme základných práv a slobôd garantovaných Ústavou SR. Je preto vylúčené, aby pod pojem „škody“ - ujmy na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 bolo možné zahrnúť aj ujmu za zásah do súkromného života spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri dopravnej nehode. Nemožno preto dospieť k takému eurokomformnému výkladu Zák. č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého do rozsahu povinného zmluvného poistenia spadá aj nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného života spôsobený usmrtiením blízkej osoby pri dopravnej nehode.

18. Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že nárok žalobcov je čo do základu opodstatnený voči oboj žalovaným. Pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku, súd jej nevyhoviel v celom rozsahu z nižšie uvedených dôvodov. Predmetom konania je nárok žalobcov na úhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z titulu zásahu do ich práva na rodinný život po tom, čo pri dopravnej nehode, ktorú

spôsobil žalovaný v 1. rade zomrela ich matka. Žalovaný v 1. rade mal so žalovanou v 2. rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení motorového vozidla, ktorým bola smrť ich matky spôsobená.

19. Žalovaný v 1. rade čo do základu nárok žalobcov nepoprel, ale navrhol, by žalobcovia zobrali voči nemu žalobu späť, lebo podľa jeho presvedčenia má nároky žalobcov uspokojiť žalovaná v 2. rade. Žalovaná v 2. rade nárok žalobcov čo do základu popierala s poukazom na to, že do odškodnenia podľa Zák. č. 381/2001 Z. z. nemožno zahrnúť aj ujmu za zásah do súkromného života spôsobený usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode.

20. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti ako aj súkromia, svojho mena a prejavu osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa odseku 3 citovaného ustanovenia, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vznikutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

21. Ustanovenie § 13 OZ obsahu prostriedky ochrany osobnostných práv. Ich použitie nie je viazané na podmienku zavinenia pôvodcu zásahu, pretože ide o prípad objektívnej zodpovednosti. Všeobecnou podmienkou uplatnenia ochrany podľa tohto ustanovenia je, že ide o závažnejší zásah do psychickej a morálnej integrity osobnosti, ktorý je objektívne spôsobilý fyzickej osobe privodiť ujmu na jednotlivých stránkach osobnosti. Súdna prax rozlišuje tri prostriedky ochrany osobnostných práv. 1. žalobu na upustenie od neoprávnených zásahov (negatívna žaloba), 2. žalobu na odstránenie následkov už uskutočnených zásahov (reštitučná žaloba), 3. žaloba na poskytnutie primeraného zadosťučinenia (satisfakčná žaloba). Uvedené špeciálne prostriedky súdnej ochrany osobnostných práv sa podľa jednotlivých okolností konkrétneho prípadu môžu uplatniť samostatne alebo kumulatívne. Z ustanovenia § 13 vyplýva, že ak môže byť vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti postihnutej fyzickej osoby primerane vyvážená niektorou z foriem morálneho zadosťučinenia, poskytnutie príslušnej morálnej satisfakcie treba uprednostniť. Len v tých prípadoch, kde došlo k porušeniu osobnostných práv v značnej miere a kde intenzita tohto zásahu nie je primerane napravitelná inými právnymi prostriedkami, treba považovať za opodstatnené a spravodlivé priznanie zadosťučinenia v peniazoch. Spôsob odstránenia následkov zásahu do osobnostných práv bude rozdielny podľa povahy veci, najmä podľa druhu zásahu do práva na ochranu osobnosti a podľa okolností, za ktorých k zásahu došlo. Zo žaloby žalobcov je zrejmé, že sa jedná o satisfakčnú žalobu a to so zreteľom na to, že zásah do osobnostných práv nemožno odčiniť obnovením pôvodného stavu.

22. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, je nepochybne preukázané, že jeho konaním došlo k porušeniu práva žalobcov na ich rodinný život, pričom tento zásah bol taký intenzívny a nezvratný pokiaľ ide o následok, že nepostačuje morálne zadosťučinenie, ale je potrebné priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Z rozsudku OS Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX vyplýva, že žalovaný v 1. rade sa dopustil prečinu usmrtenia, lebo inému z nedbanlivosti spôsobil smrť, pričom v súlade s ustanovením § 193 CSP súd je v civilnom sporovom konaní viazaný vždy rozhodnutím o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal.

23. Podľa § 427 ods. 1 OZ, fyzické a právnické osoby, vykonávajúce dopravu, zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla ako aj prevádzateľ lietadla.

Podľa § 428 OZ, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

Podľa § 429 OZ, prevádzateľ zodpovedá ako za škodu spôsobenú na zdraví a veciach, tak aj za škodu spôsobenú odcudzením alebo stratou vecí, ak stratila fyzická osoba pri poškodení možnosť ich opatrovať.

24. Zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je osobitným druhom občianskoprávnej zodpovednosti za škodu, ktorá spočíva na princípe objektívnej zodpovednosti. Ide o zodpovednosť za škodu vyvolanú osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, ktorá spočíva v tom, že z tejto prevádzky vyplýva pre okolitý svet zdroj zvýšeného nebezpečenstva v súvislosti s činnosťou a pohybom dopravného prostriedku. Medzi osobitnou povahou prevádzky a spôsobenou škodou musí byť príčinná súvislosť. V danom prípade je preukázaná tým, že žalovaný v 1. rade bol uznaný za vinného z prečinu usmrtenia a bol mu uložený trest.

25. U prevádzkovateľa motorového vozidla je riziko znášania následkov zodpovednosti za škody spôsobené ich prevádzkou zmiernené tým, že každý prevádzkovateľ je zo zákona poistený pre prípad vzniku svojej zodpovednosti za škodu a to podľa Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení. V danom prípade bolo nesporne preukázané, že žalovaný v 1. rade, ktorý objektívne zodpovedá za škodu podľa ustanovenia § 427 a nasl. OZ, mal so žalovanou v 2. rade uzatvorenú zmluvu o povinnom zmluvnom poistení č. XXXXXXXXXX. Pokiaľ ide o žalovaného v 1. rade, súd ustálil vec tak, že je zodpovedný za škodu nielen podľa ustanovení § 427 a nasl. OZ, ale aj za ujmu, ktorú utrpeli žalobcovia na osobnostných právach, lebo je potrebné pripustiť analogické použitie §§ 420 a nasl. OZ aj pri určení osoby zodpovednej za zásah do práva na ochranu osobnosti. V tejto súvislosti súd poukazuje napríklad na rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30Cdo/999/2007. Je potrebné konštatovať, že medzi žalobcami a žalovaným v 1. rade ani nebola spornou skutočnosť, či žalovaný v 1. rade zodpovedá za zásah do osobnostných práv žalobcov podľa ustanovenia § 13 OZ. Žalovaný v 1. rade namietal len výšku uplatneného nároku a odporúčal žalobcom, aby žalobu voči nemu zobrali späť z dôvodu, že ich nároky uspokojí žalovaná v 2. rade.

26. Žalovaná v 2. rade nárok žalobcov popierala čo do základu s poukazom na to, že vo veci nie je vecne pasívne legitimovaná. Potvrdila, že ohľadom vozidla, ktorým bola nehoda spôsobená, bolo uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, č. poistnej zmluvy XXXXXXXXXX. Tvrdila však, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch za zásah do súkromného a rodinného života pozostalých, ku ktorým dochádza usmrtením pri dopravnej nehode, nespadá do rozsahu poistného krytia povinného zmluvného poistenia.

27. Podľa § 4 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov, poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poistnej zmluve.

Podľa § 4 ods. 2 písm. a) citovaného zákona, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

Podľa odseku 4 citovaného ustanovenia, poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 citovaného zákona, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

28. Pri uplatňovaní nárokov z náhrady škody platí zásada, že poškodený musí uplatniť svoje právo voči tomu, kto za škodu zodpovedá, t. j. voči poistenému. Poistiteľ plní poškodenému namiesto

poisteného. Iba výnimočne má poškodený priame právo na náhradu škody voči poisťovateľovi a to, ak tak ustanovujú osobitné predpisy. Takýmto osobitným predpisom je Zákon o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ktorý v § 15 stanovuje, že poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi. Poškodení tak môžu náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa. Voľba je výlučne na oprávnenej osobe. Ide teda o situáciu, keď jeden subjekt má nárok na to isté plnenie proti dvom subjektom, pričom proti každému z nich z iného právneho dôvodu. Proti škodcovi ide o nárok z titulu náhrady škody, proti jeho poisťovateľovi ide o osobitné právo na plnenie založené všeobecným právnym predpisom. Pokiaľ sa teda žalobcovia rozhodli uplatniť svoj nárok voči žalovanému v 1. rade ako vinníkovi dopravnej nehody, pri ktorej zomrela ich matka a tiež voči žalovanej v 2. rade ako jeho poisťovateľke, je to ich výlučná kompetencia. Žalovaný v 1. rade sa bránil len tým, že žalobcovia by mali voči nemu zobrať žalobu späť a uplatňovať nárok len voči žalovanej v 2. rade tak, ako im to umožňuje ustanovenie § 15 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. Žalobcovia však na to nereflektovali a žalobu voči žalovanému v 1. rade nezobrali späť.

29. Úlohou súdu bolo preto vyporiadať sa s námietkou žalovanej v 2. rade o nedostatku jej vecnej pasívnej legitímácie, s poukazom na ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z. Vystala otázka, či pod pojem „škoda na zdraví“ je možné subsumovať aj nemajetkovú ujmu v zmysle ustanovení § 11 a 13 OZ, lebo túto skutočnosť žalovaná v 2. rade namietala.

30. Podľa názoru súdu je pojem „škoda“ v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. potrebné vykladať extenzívne a eurokomformne tak, že zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do práva na súkromný a rodinný život, spôsobený usmrtením blízkej osoby pri prevádzke dopravných prostriedkov. Tu súd poukazuje na Nález Ústavného súdu SR z 5.12.2018 sp. zn. II. ÚS 695/2017, ktorý konštatoval, že Občiansky zákonník v § 442 pojem „škoda“ sice priamo nedefinuje, ale vymedzuje ju nepriamo a to tým spôsobom, že ustanovuje rozsah jej náhrady (nahrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk), pričom na § 442 nadväzujú ďalšie ustanovenia OZ, ktoré ďalej konkretizujú povahu nárokov na náhradu škody a rozsah ich náhrady. V tejto súvislosti je predovšetkým relevantné znenie ustanovenia § 444 OZ, z ktorého vyplýva, že pri škode na zdraví sa jednorázovo odškodňujú bolesti poškodeného a sťaženie spoločenského uplatnenia, teda zjavne nároky svojou povahou nehmotného charakteru, čo signalizuje, že Občiansky zákonník vo všeobecnej rovine v súvislosti používaním pojmu „škoda“ nerobí žiadny rozdiel medzi hmotnou (materiálnou) a nehmotnou (imateriálnou) škodou. Keďže Občiansky zákonník nie je konzistentný pri používaní pojmu „škoda“ a „ujma“, nemožno z tejto skutočnosti robiť ďalekosiahle závery v tom smere, že škodou je v zmysle občianskoprávnej úpravy len hmotná (materiálna) ujma. Z uvedeného potom vyplýva, že Občiansky zákonník významovo s pojmom „škoda“ nespája iba materiálnu škodu, čo v okolnostiach danej veci znamená, že z právnej úpravy obsiahnutej v Občianskom zákonníku, ani z právnej úpravy obsiahnutej v Zákone č. 381/2001 Z. z. nevyplýva nič, čo by bránilo takej interpretácii pojmu „škoda“, ktorý by v rámci svojho obsahu zahŕňal škodu majetkovú, ako aj škodu nemajetkovú.

31. Podľa rozsudku Súdneho dvora EÚ vo veci C-22/12 z 24.10.2013 sa právne predpisy členských štátov, ktoré sa týkajú poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám, obeť usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upavuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Pre posúdenie, či povinné zmluvné poistenie sa vzťahuje aj na náhradu nemajetkovej ujmy je podstatné, či vnútroštátne právo umožňuje priznať náhradu nemajetkovej ujmy pre pozostalé osoby bez ohľadu na to, či toto právo je upravené v ustanoveniach týkajúcich sa náhrady škody alebo v inej časti Občianskeho zákonníka. Vnútroštátne právo Slovenskej republiky umožňuje s poukazom na ustanovenie § 11 a 13 Občianskeho zákonníka priznať aj náhradu nemajetkovej ujmy pozostalým osobám a za eurokomformný výklad možno považovať taký výklad pojmov náhrady škody, resp. škoda na zdraví, ktorá v sebe zahŕňa aj náhradu nemajetkovej ujmy.

Ak teda vnútroštátne právo umožňuje pozostalým po obeti dopravnej nehody požadovať náhradu utrpenej nemajetkovej ujmy, náhrada tejto ujmy musí byť krytá povinným zmluvným poistením motorového vozidla. Poistenie zodpovednosti teda kryje aj nároky pozostalých na náhradu nemajetkovej

ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ a pozostali (ako poškodení) môžu tieto nároky v zmysle § 15 ods. 1 Zák. č. 381/2001 Z. z. uplatniť priamo proti poisťovateľovi a to rovnako, ako všetky ostatné nároky s tým súvisiace.

32. Tu súd poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015 zo 16.12.2015, I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016 a rozhodnutie I. ÚS 206/2015 z 29.4.2015, ale aj ďalšie. Na námietku žalovanej, že ústavný súd použil nesprávne výkladové metódy pri odôvodnení svojho rozhodnutia súd konštatuje, že nie je oprávnený hodnotiť výkladové metódy ústavného súdu použité v odôvodnení jeho rozhodnutí, pretože tieto rozhodnutia v celom rozsahu rešpektuje.

33. Ak žalovaná v 2. rade namietala, že Ústavný súd SR nie je oprávnený vykladať hmotné právo, tak súd poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR v obdobných veciach, napríklad rozhodnutie 6Mcd0 1/2016 z 31.7.2017, ktorým najvyšší súd v obdobnej veci mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora SR zamietol. Najvyšší súd SR v uznesení 6Cdo 164/2018 z 28.2.2019 konštatoval, že vychádza z eurokomformného výkladu pojmu „škoda na zdraví“ upraveného v ustanovení § 4 ods. 2 písm. a) Zák. č. 381/2001 Z. z., ktorý je súladný s názorom Ústavného súdu SR prezentovaným v jeho uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17.8.2016. Dospel, s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniká zodpovednosť za spôsobené škody k záveru, že aj nemajetková ujma za zásah do osobnostných práv pozostalých je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle Zák. č. 381/2001 Z. z. a že v spore o náhradu takejto ujmy je daná pasívna legitímácia poisťovne vykonávajúcej povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škody spôsobené prevádzkou motorových vozidiel. Na rozhodnutie Súdneho dvora EÚ C-22/2012 z 24.10.2013 nadviazali ďalšie rozhodnutia najvyššieho súdu a to sp. zn. 6Cdo 143/2017, 6Cdo 219/2019, 6Cdo 206/2017, 6Cdo 212/2017 a 8Cdo 6/2018. Z uvedeného je zrejmé, že právny názor k otázke pasívnej legitímácie poisťovne uvedený v rozhodnutiach najvyššieho súdu 4Cdo 168/2009, 4Cdo 139/2011 a 3Cdo 301/2012 bol neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu prekonaný. V otázke vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy uplatnenej pozostalými obeti dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla treba preto za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu považovať vyššie uvedený právny názor prijatý neskoršou judikatúrou najvyššieho súdu.

34. K otázke pasívnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy bolo v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu SR z 31.7.2017 sp. zn. 6Mcd0 1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení, je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obeť dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. Aj v uznesení Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 95/2017 z 29.10.2018 v obdobnej prejednávanej veci najvyšší súd konštatuje, že označené rozhodnutie Európskeho súdneho dvora, Ústavného súdu SR, ako aj rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcd0 1/2016, predstavujú ustálenú prax o riešení otázky pasívnej legitímácie žalovanej v 2. rade, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 168/2009 a 3Cdo 301/2012.“

35. Vzhľadom na horeuvedené rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré konštatovali, že rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike je potrebné považovať za ustálenú, pokiaľ ide o vecnú pasívnu legitímáciu poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obeť usmrtených pri dopravných nehodách, súd konštatuje, že nemal dôvod sa od tejto ustálenej rozhodovacej praxe odkloniť a vec uzatvoril tak, že čo do základu je nárok žalobcov opodstatnený voči obom žalovaným.

36. Pokiaľ ide o výšku nároku, žalobcovia v 1., 2. a 3. rade žiadali, aby žalovaní bol zaviazaní uhradiť im spoločne a nerozdielne každému po 25 000 eur a žalobcovi v 4. rade 30 000 eur.

37. Výšku peňažného zadosťučinenia súd určuje na základe voľnej úvahy, ktorá však nemôže byť svojvôľou. Zákon ustanovuje súdu povinnosť prihliadnuť pritom na dve hľadiská a to tak na závažnosť vzniknutej ujmy, ako aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to ako na strane žalobcov, tak

aj na strane žalovaných. Určenie výšky peňažnej satisfakcie má byť s ohľadom na okolnosti konkrétneho prípadu v súlade s požiadavkami spravodlivosti, pričom slovenský právny poriadok nepozná minimálnu ani maximálnu hranicu výšky finančného zadostučinenia. Pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy podľa § 13 ods. 2 OZ musí mať súd preukázané, že sú tu okolnosti preukazujúce, že v konkrétnom prípade nestačí zadostučinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ a to najmä z hľadiska intenzity trvania a rozsahu nepriaznivých následkov.

V danom prípade nespochybniteľne došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcov v tej najhoršej možnej intenzite, keď zásah nie je možné odčiniť len ospravedlnením, či prinavrátením do pôvodného stavu. Vzhľadom k tomu, že došlo k usmrteniu ich matky, z hľadiska pozostalých trestnoprávna ochrana je nedostatočná, rovnako ako klasická občianskoprávna ochrana prostredníctvom náhrady škody, s poukazom na citovú ujmu vzniknutú žalobcom a na postavenie ich matky v rodine.

Pre určenie výšky primeraného zadostučinenia v peniazoch sú v zmysle § 13 ods. 3 OZ taxatívne stanovené dve kritériá, z ktorých musí súd pri svojom rozhodnutí vychádzať ex offio. Sú to závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Pritom závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a na jej ohlas, ako aj na dĺžku jej trvania.

Všeobecne platí, že spôsob ochrany osobnosti musí byť primeraný povahe zásahu, pričom nutnosťou je stanoviť mieru závažnosti zásahu. Podmienkou priznania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch je vždy v závislosti na individuálnych okolnostiach daného prípadu existencia závažnej ujmy. Treba vychádzať z následnej reakcie, ktorú zásah vyvolal. Túto mieru treba zisťovať dokazovaním a posúdiť na základe poznania a vyhodnotenia tejto reakcie.

Samotná závažnosť ujmy vzniknutej v dôsledku neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti nie je jediným a výlučným kritériom pre určenie výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch. Pri určení tejto výšky súd musí prihliadnúť aj na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Tieto okolnosti môžu byť významné tak u osoby postihnutej, ako aj u osoby, ktorá neoprávnený zásah spôsobila.

38. V prípade žalobcov nespochybniteľne vznikla nenapraviteľná ujma a to smrťou ich matky, ktorú nie je možné odškodniť inak, ako priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch. Závažným spôsobom bolo dotknuté ich právo na súkromný a rodinný život, pričom je nespochybniteľné, že negatívny zásah do tejto osobnostnej sféry na nich pôsobil zraňujúco, vyvolal v nich rôzne emócie a to od smútku a žiaľu za stratou blízkej osoby, až po zlosť a nenávisť voči tomu, kto im to spôsobil. Pri určení samotnej výšky priznanej nemajetkovej ujmy vychádzal súd zo skutočnosti, že smrťou matky žalobcov im bola spôsobená trvalá a neodstrániteľná ujma, pretože sa pretrhla väzba k ich najbližšiemu človeku.

Pri určení výšky nemajetkovej ujmy súd vychádzal nielen zo závažnosti ujmy vzniknutej žalobcom, ale aj z okolností pri ktorých k dopravnej nehode došlo. Súd zohľadnil, že nebohá matka žalobcov prechádzala cez cestu v tmavom oblečení, bez reflexných prvkov, v blízkosti priechodu pre chodcov, cez priamy úsek vozovky, kde mala možnosť najmä pri vstupe do druhej polovice vozovky presvedčiť sa o situácii k nej z pravej strany, kde odtiaľ mohla očakávať príchod vozidla (znalecký posudok znalca C. L. U. vyhotovený pre účely trestného konania). Táto skutočnosť však nemohla zbaviť žalovaného v 1. rade zodpovednosti za vzniknutú nemajetkovú ujmu, lebo bol právoplatne odsúdený rozsudkom OS Humenné sp. zn. XT/XX/XXXX, z ktorého nepochybne vyplýva, že spôsobil inému z nedbanlivosti smrť a to tým, že závažnejším spôsobom konania - porušením dôležitej povinnosti vyplývajúcej z jeho postavenia a uloženej mu podľa zákona, sa dopustil prečinu usmrtenia. Súd zároveň pri výške zohľadnil aj okolnosti na strane žalovaného v 1. rade spočívajúce v tom, že sa pozostalým po smrti ich nebohej matky ospravedlnil písomne aj ústne, bol súčinný s orgánmi činnými v trestnom konaní, svoje správanie oľutoval a mal snahu vyplatiť žalobcom žiadanú nemajetkovú ujmu. Vzhľadom na jej výšku a jeho sociálne pomery tak nemohol urobiť a preto nárok uplatnil u žalovanej v 2. rade, ako svojej zmluvnej poisťovne. Keďže žalovaná v 2. rade nárok odmietla vyplatiť, žalovaný v 1. rade v rámci daného konania nárok žalobcov ani nepoprel, namietal však výšku a to vzhľadom na svoje sociálne a majetkové pomery.

39. Pokiaľ ide o závažnosť ujmy vzniknutej žalobcom, súd má za to, že v ich prípade došlo k nenapraviteľnej ujme, ktorú možno len zmierniť priznaním peňažnej satisfakcie, pretože žiaden ľudský život nemožno finančne ohodnotiť. Zároveň súd zohľadnil tak závažnosť ujmy, okolnosti, ktoré mali

vplyv na vznik nemajetkovej ujmy, mieru zavinenia, ale aj na to, v akej miere by mohla v konkrétnom prípade vo vzťahu k dotknutým osobám uvedená satisfakcia pôsobiť na zmiernenie následkov zásahu tak, aby nedošlo k zneužitiu tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie sa. Priznanie nemajetkovej ujmy nie je reparáciou, ale len satisfakciou, lebo akákoľvek priznaná suma by nemohla žalobcom nahradiť matku. Nakoľko priznanie nemajetkovej ujmy je predmetom voľnej úvahy súdu, pričom Občiansky zákoník nestanovuje jej výšku, priznané finančné zadosťučinenie musí byť primerané, lebo jeho zmyslom nie je byť finančnou zábezpekou, zdrojom obživy, ani náhradou príjmu a nemôže tiež viesť k neprimeranému obohacovaniu sa.

40. Preto pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy vychádzal súd z toho, že žalobcovia sú deťmi neb. U. U., ktorá v čase smrti mala 73 rokov. Žalobcovia v 1. až 3. rade s ňou nežili dennodenne v spoločnej domácnosti, neboli na ňu odkázaní výživou, nepotrebovali od nej každodennú pomoc a nemali medzi sebou dennodenný kontakt. Každý z nich má vlastnú domácnosť a zabezpečuje si všetky svoje potreby sám, mimo odkázanosti na svoju matku. Žalobcovia v 1. až 3. rade však všetci uviedli, že s nebohú matkou mali vynikajúci vzťah, pravidelne sa navštevovali, telefonovali si, boli informovaní o jej každodenných činnostiach a stretávali sa najmä pri významných sviatkoch alebo oslavách. Uviedli, že prežili šok, keď sa dozvedeli o smrti matky, lebo na to nikto z nich nebol pripravený. Uviedli, že ich matka bola zdravá, plne sebestačná osoba, ktorá zabezpečovala všetky svoje potreby a ešte zabezpečovala aj potreby žalobcu v 4. rade, ktorému bola opatrovníčkou. Z ich výpovedí vyplynulo, že bezprostredne po smrti matky prežívali rôzne emócie, najmä bolesť a smútok z jej straty, ale aj zlosť a zlobu voči žalovanému v 1. rade, ktorý im to spôsobil. Uviedli, že ich životy sa po smrti matky veľmi zmenili, pretože nebudú mať osobu, s ktorou sa dennodenne telefonicky kontaktovali, s ktorou preberali svoje každodenné životné udalosti, zdôverovali sa so svojimi starosťami, ale aj radosťami. Budú im chýbať najmä spoločné stretnutia pri rodinných oslavách a významných sviatkoch, kedy sa celá rodina stretla práve u ich matky. Uviedli, že ich matka nebrala pravidelne žiadne lieky a že takýmto spôsobom života mohla žiť ešte 10 alebo 15 rokov. Mohla byť opatrovníčkou žalovaného v 4. rade, ktorému by poskytovala dennodennú starostlivosť a hospodárila s jeho finančnými prostriedkami. Uviedli, že za matkou smútia, bude im v budúcnosti chýbať a len pomaly a postupne sa vyrovnávajú s jej smrťou.

41. Potvrdili, že žalovaný v 1. rade sa im po smrti matky ospravedlnil a ponúkol aj finančnú kompenzáciu, ktorú vyčíslili na 4 000 eur pre každého z nich. Keďže takúto sumu im nemohol zaplatiť, obrátili sa na súd a nevedeli vysvetliť, z akého dôvodu už žiadajú v konaní 25 000 eur pre každého z nich. Vysvetlili to len tým, že z ľudského hľadiska chceli od žalovaného v 1. rade 4 000 eur, ale povedali mu, že ak sa mimosúdne nedohodnú, tak v rámci súdneho konania budú uplŕňovať vyššiu sumu.

42. Žalobca v 3. rade zdôraznil, že uňho mala smrť matky zásadné následky, pretože sa stal opatrovníkom žalobcu v 4. rade, o ktorého sa teraz musí starať. Minimálne dvakrát do týždňa zo navštevuje, ale brat chodí aj za ním domov. Tiež musí hospodáriť s jeho finančnými prostriedkami a prebrať na seba celú zodpovednosť za brata, ktorú predtým mala jeho matka.

43. Žalobca v 4. rade, ktorý je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, ale jeho výsluch pred súdom je možný, vo svojej výpovedi uviedol, že býval spoločne s matkou v rodinnom dome od svojho narodenia až do jej smrti. Povedal, že matka sa oňho starala, naučila ho všetko robiť, pracovali spoločne v záhrade a on jej tam pomáhal. Keď zomrela, bolo to preňho veľmi ťažké a ťažké je to aj teraz, hoci sa snaží sám o seba postarať. Už vie pokosiť záhradu a niekedy si aj vyperie veci. Aj keď tieto činnosti ako-tak zvláda, matka mu veľmi chýba, lebo sa rozprávali o všetkom, nikdy sa nehádali a teraz sa nemá s kým rozprávať.

44. Preto pri výške priznanej nemajetkovej ujmy súd postupoval rozdielne pri žalobcoch v 1. až 3. rade a pri žalobcovi v 4. rade. Pri žalobcoch v 1. až 3. rade zohľadnil stratu matky, ale u žalobcu v 4. rade zohľadnil aj to, že neb. U. U. bola opatrovníčkou žalobcu v 4. rade. Práve u žalobcu v 4. rade je jej strata najväčšia, pretože žili v spoločnej domácnosti až do jej smrti. Zabezpečovala všetky životné potreby žalobcu v 4. rade, ktorý teraz zostal odkázaný len sám na seba, prípadne na pomoc svojich súrodencov. On utrpel najväčšiu citovú ujmu, aj ujmu v emocionálnej sfére a tiež ujmu v otázkach praktického spôsobu života.

Je nespochybniteľné, že negatívny zásah do práva na rodinný život pôsobí zraňujúco, individuálne a rozmanito u každej fyzickej osoby inak, lebo každý človek prežíva emócie a vzťahy s inými ľuďmi individuálne. Ľudia nevnímajú vždy rovnako okolnosti vonkajšieho sveta a aj ich vzťahy s inými vykazujú

znaky osobitosti, neopakovateľnosti a jedinečnosti. Vzhľadom na to aj dôsledky zásahov do týchto osobnostných sfér života každého človeka sú vysoko individuálne. Na vyjadrenie rozsahu a intenzity ujmy, ktorú vyvolali zásahy do týchto oblastí súkromného a rodinného života je nepostačujúce paušálne priznanie výšky nemajetkovej ujmy. Súd preto priznal žalobcom v 1. až 3. rade nemajetkovú ujmu vo výške 8 000 eur pre každého z nich a žalobcovi v 4. rade 20 000 eur a to k rukám jeho opatrovníka, keďže žalobca v 4. rade je súdom obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, najmä v nakladaní s finančnými prostriedkami.

Súd poznamenáva, že nie je viazaný predžalobnou výzvou žalobcov adresovanou žalovanému v 1. rade, pokiaľ ide o výšku uplatneného nároku, kedy bez náležitého právneho poradenstva žiadali minimálne sumy. Preto považoval priznanú výšku nemajetkovej ujmy za primeranú a dostatočnú a v prevyšujúcej časti nároky žalobcov zamietol.

45. Žalobcovia žiadali zaviazat' žalovaných na zaplatenie nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne podľa ustanovenia § 438 ods. 1 OZ, podľa ktorého ak škodu spôsobí viac škodcov, zodpovedajú za ňu spoločne a nerozdielne.

Podľa názoru súdu však medzi žalovanými v 1. a 2. rade nejde o solidárnu zodpovednosť, pretože nároky u každého z nich vychádzajú z iného právneho základu. Zatiaľ čo nárok žalobcov voči žalovanému v 1. rade ako škodcovi má svoj základ v spôsobenej škode, nárok žalobcov voči žalovanej v 2. rade má základ v nároku na výplatu poistného plnenia voči poisťovateľovi podľa osobitného zákona a to 381/2001 Z. z. Obdobne rozhodol aj KS v Prešove vo svojom rozsudku sp. zn. 8Co/135/2018. Rovnako tak vyplýva z uznesenia Ústavného súdu SR sp. zn. III. ÚS 646/2015, nesprávnosť rozhodnutia okresného súdu týkajúca sa uloženia povinnosti žalovaným v 1. a 2. rade zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy spoločne a nerozdielne. Rovnako tak zo záverov rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Mcd0 1/2016 možno vyvodit', že nejde u žalovaných v 1. a 2. rade o solidárny záväzok, keďže právny základ nároku voči každej z týchto osôb je iný. Preto súd rozhodol, že zaplatením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhého žalovaného.

46. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Žalobcovia boli v danom konaní úspešní čo do základu v celom rozsahu, pretože súd rozhodol, že majú nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a to voči oboj žalovaným. Zásadu úspechu podľa § 255 ods. 1 CSP je potrebné uplatniť aj v sporoch, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu, pričom prejednávany spor takým bezpochyby je. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania je potrebné rozlíšiť čo je základné a čo je sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobcov bolo zasiahnuté. Výška priznanej nemajetkovej ujmy je potom nadväzujúca. V takýchto prípadoch majú žalobcovia právo na náhradu trov konania v celom rozsahu, avšak výlučne iba z prisúdenej sumy, čo je zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu úspech vo veci, lebo ten sa skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Rozhodujúcim je stav, že do práv žalobcov bolo preukázateľne zasiahnuté. Výška závisela len od posúdenia súdu a bolo by nespravodlivé, ak by žalobcovia pri úspešnom uplatnení svojich práv boli zaviazaní hradit' žalovaným trovy konania len preto, že nimi uplatnená suma prevyšovala sumu, ktorú nakoniec súd priznal.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,

- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozhodnutím splnená v stanovenej lehote, možno sa jej splnenia domáhať návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného predpisu.